

Pozostałości kopalń srebra i ołowiu w Kamionkach (Artur Kwaśniewski; D.u. nr 2)

Góry Sowie były terenem eksploatacji kruszców (głównie ołowiu i srebra) już od średniowiecza. Działalność górniczą prowadzono w rejonie Srebrnej Góry (XIV w. - pocz. XVII w.; 1 poł. XVIII w.), Bystrzycy Górnej i Zagórza Śląskiego (1545 - pocz. XVII w.; ok. 1740 - poł. XIX w.) i Jugowa (poł. XVII w. - koniec XVIII w.; rudy miedzi), a ślady krótkotrwałych prac lub poszukiwań znane są m.in. z okolic Walimia. Pod koniec XIX w. także w Kamionkach, wsi położonej po północnej stronie Przełęczy Jugowskiej, powstały kopalnie, których resztki mogą dziś stanowić interesującą, choć dość niebezpieczną, atrakcję dla "krajoznawców kwalifikowanych".

Górnicy epizod Kamionek zapoczątkowało w latach osiemdziesiątych XIX w. odkrycie w kilku miejscach rud ołowiu zawierających srebro. W 1887 r. przeprowadzono analizy próbek, które wykazały stosunkowo dużą, 63-procentową zawartość ołowiu oraz zawartość srebra dochodzącą do 13 g w cetnarze (ok. 50 kg) rudy. Wkrótce, za zgodą zarządu dóbr pieszyckich (Kamionki należały do majątku ziemskiego w Pieszycach), niejaki Glogner, mistrz murarski ze Świebodzic, rozpoczął prace górnicze. Założono 3 kopalnie: "Wilhelm-Grube" na południowym krańcu wsi, "Augusta-Grube" na pół.-zach. od wsi i "Anna-Grube" między Kamionkami a Bielawą. Zasoby rud były jednak niewielkie i już w listopadzie 1892 r. prace ustały.

Najbardziej interesującym reliktem robót górniczych są wyrobiska kopalni "Augusta", położone do 750 m na pół.-zach. od kościoła w Kamionkach, po północnej stronie grzbieciku biegnącego od góry Kokotna (Hahnwiese, 601 m) w kierunku wschodnim. Wylot szybu znajduje się kilka metrów powyżej dużej hałdy, schodzącej do leśnej drogi. Przez rozpadlinę po pochyłości schodzi się do bardzo wąskiego szybiku o wys. ok. 2 m (trudny do przebycia, zwłaszcza przy wychodzeniu - konieczna lina asekuracyjna), otwierającego się na nieregularną komorę z dwoma ślepyimi korytarzami (poziom 1). Stąd szerokie połączenie prowadzi na poziom położony niżej (poziom 2).

Najbardziej rozbudowany system tworzą korytarze na poziomie 3. Są zalane wodą do wysokości 50-90 cm. Ich łączna długość przekracza 300 m (nie wszystkie zostały spenetrowane). Na jednym ze skrzyżowań korytarzy pod powierzchnią wody widnieje otwór szybu prowadzącego w głąb - na 4, całkowicie zatopiony poziom. Część chodników na poziomach 1-3 prowadzi drewnianymi podestami umocowanymi w pionowej szczelinie o wysokości ponad 10 m, powstałej po wyeksploatowaniu rudy. Wprawdzie drewno jeszcze nie zbutwiało, ale trwałość tej konstrukcji budzi niepokój. Penetracja tych wyrobisk nie należy zatem do zbyt bezpiecznych (zasypisko szybu wydobywczego wspiera się na drewnianym oszalowaniu, podczas chodzenia po poziomie 3 z wody i mułu wydobywają się opary o intensywnej woni benzyny).

Pozostałości kopalni "Anna" zachowały się na pół.-wsch. stokach góry Czyżyk (Zeisigkoppe, 555 m). Po północnej stronie Wapiennej Doliny (Kalkgrund) i na wsch. krańcu grzbieciku schodzącego od Czyżyka na wschód (dokładniej - ESE) odnaleziono kilka sztolni (przypuszczalnie poszukiwawczych), których wyloty są w znacznej mierze lub całkowicie zasypane. Najdłuższy ze spenetrowanych chodników ma ok. 50 m długości. (uwaga! sztolnie służą jako lisie nory; w jednej natrafiono na konającego wściekłego (?) lisa). Rozległe zagłębienia i jamy na wspomnianym grzbieciku powstały zapewne w wyniku prowadzonego tu wydobywania wapienia w końcu XVIII w. (stąd nazwa doliny). Warto zwrócić uwagę na dawną nazwę sąsiedniej góry Błyszcz (637 m) - Silberkoppe. Być może ona również wiąże się z występowaniem rud srebra.

Nic nie wiadomo natomiast o pracach prowadzonych w "Wilhelm-Grube". Jedynym wyraźnym śladem, odczytanym podczas poszukiwań w południowej części wsi, jest niewielka odkrywka sondażowa w formie pieczary (zaczątek sztolni?) na grzbiecie skalnym powyżej dawnej gospody

"Forelle" (okazały budynek o konstrukcji szachulcowej po zach. stronie szosy, bezpośrednio przed serpentynami; obecnie pensjonat).

[Badania terenowe przeprowadzili: A. Adam, T. Dudziak, E. Józefczuk, A. Kwaśniewski -- "Augusta-Grube", 13 VI 1993; T. Dudziak, A. Kwaśniewski, E. Pacholska -- "Wilhelm-Grube", 31 V 1992; A. Kwaśniewski -- "Anna-Grube", 29 XI 1992.]